

Podklady pro pracovní jednání Mezilidské vztahy

Část 1.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

V Borotíně 11. 6. 2014 od 17:00

Obsah

1. Pořadí a četnosti problémů.....	3
2. Sociální kapitál.....	4
2.1 Spolková činnost.....	4
2.2 Vliv spolkové činnosti na úroveň sociálních vazeb.....	4
2.3 Volnočasové aktivity dětí a mládeže.....	5
3. Služby pro kvalitu života.....	6
3.1 Předškolní výchova.....	6
3.2 Školy.....	6
3.3 Zdravotní péče.....	7
3.4 Sociální péče.....	8
5.2.5 Sport a kultura.....	9
5.3 Institucionální kapacita území.....	11

Dokument neprošel gramatickou a jazykovou korekcí a korekcí formátování.

1. Pořadí a četnosti problémů

Tabulka č. 1: Tabulka dle výskytu a pořadí četnosti problémů, jak byly identifikovány při sehrávkách s obyvateli obcí zapojených do území MAS Krajina srdce

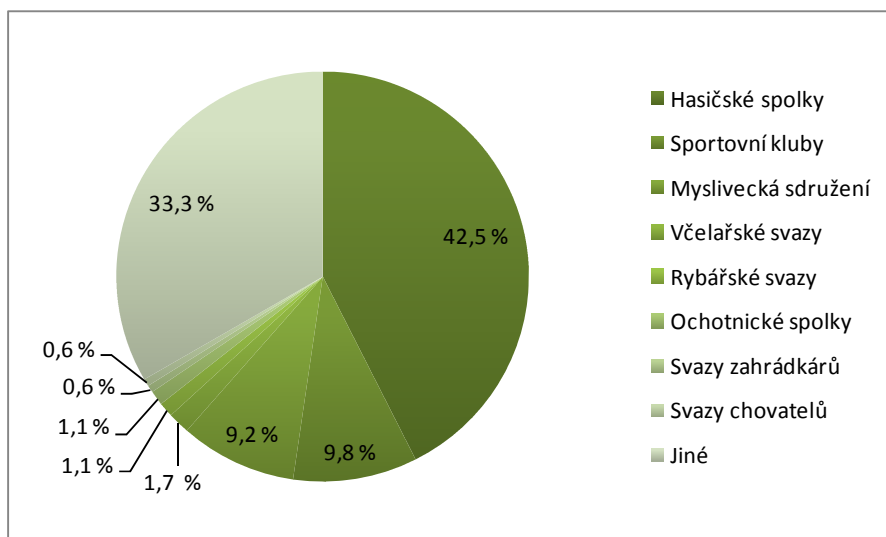
Kategorie 1	Kategorie 2	Muži-pořadí	Ženy-pořadí	Celkem pořadí
mezilidské vztahy		7	5	6

2. Sociální kapitál

2.1 Spolková činnost

Z údajů shromážděných v katalogu neziskových organizací informačního systému www.venkovskatrznice.eu vyplývá, že největší podíl, v rámci neziskových organizací působících v obcích zájmového území - viz graf č. 1, zauímají hasičské spolky 42,5 % (74), sportovní kluby 9,8 % (17), myslivecká sdružení 9,2 % (16), svazy českých včelařů 1,7 % (3), ochotnické spolky 1,1 % (2), rybářské svazy 1,1 % (2), svazy zahrádkářů 0,6 % (1) a svazy chovatelů 0,6 % (1). Mezi spolky dalšího zaměření (33,3 % - 58) patří krajináři a ekologové, farníci, důchodci atd.

Graf č. 1: Spolková činnost v obcích zájmového území

Zdroj: www.venkovskatrznice.eu/katalog

Nejvyšší podíl z celkového počtu spolků, působících v obcích zájmového území, tvoří spolky hasičské, myslivecké a sportovní.

2.2 Vliv spolkové činnosti na úroveň sociálních vazeb

Abychom se toho dozvěděli o úrovni sociálního kapitálu co nejvíce, bylo v roce 2013 provedeno dotazníkové šetření u členů spolků a dalších zájmových sdružení, které působí v obcích zapojených do daného území.

Z výsledků šetření vyplynulo, že až 85,6 % členů spolků vnímá svou činnost zde jako důležitou aktivitu svého života a asi 81 % členů je velmi aktivních. Každý spolek, sdružení či organizace, která v zájmovém území působí má ve svých řadách v průměru až 8 členů, kteří jsou schopni ostatní členy vést a motivovat – tj. zastávají pozice přirozených lídrů.

Vstupem do spolku 49,4 % dotazovaných získalo nové kamarády a známé. Téměř 54,2 % členů spolku je ochotno podat pomocnou ruku ostatním členům i při činnostech, které se nekonají v rámci spolku.

Význam činnosti spolků a podobných organizací si uvědomují jak obce, tak také podnikatelské subjekty působící v místě účinnosti spolku a sponzorující jejich činnost. Členové spolků si velmi dobře uvědomují důležitost svého působení a pozitivní interakce

mezi členy a snaží se rozšířit své aktivity, mezi kterými mnohdy jmenují práci s dětmi a mládeží.

Čím více spolků a dalších zájmových organizací v daném území působí, na tím vyšší úroveň sociálního kapitálu můžeme usuzovat.

85,6% členů spolků vnímá svou činnost ve spolku jako důležitou aktivitu svého života a asi 81% členů spolků je velmi aktivních

2.3 Volnočasové aktivity dětí a mládeže

Volnočasové aktivity dětí a mládeže v sobě kombinují jednak rozvoj individuálních schopností jednotlivců, tj. dochází ke zhodnocování a navyšování lidského kapitálu (dětí se učí hrou). Zároveň dochází v atmosféře vzájemného setkávání a spolupráce jednotlivců ke vzniku sociálních vazeb a kontaktů, tj. sociálního kapitálu, a mimoděk je tak nastavován další vývoj a směřování zájmového území v budoucnosti.

V zájmovém území byl zrealizován výzkum DSO Mikroregionu venkov, ze kterého vyplývá, že v území není ani jedna základní umělecká škola, ani jiné zařízení, které by se těmito aktivitami na profesionální úrovni zabývalo. Volný čas dětí a mládeže je organizován v různých zájmových kroužcích při základních školách. V roce 2012 bylo u žáků 1. a 2. stupně základních škol, které působí v obcích zájmového území, provedeno dotazníkové šetření zaměřené na trávení volného času této cílové skupiny. Bylo zjištěno, že žáci 1. stupně navštěvují více zájmových kroužků, zatímco starší žáci se již specializují a navštěvují kroužků méně. Žáci, kteří bydlí v místě sídla své školy, jsou s nabídkou zájmových kroužků na své škole spokojeni více, ve srovnání s dojíždějícími žáky.

Obecně lze na základě výsledků provedeného šetření konstatovat, že při školách působí kroužky, které se zaměřují na aktivity ne příliš ekonomicky náročné na vybavení a spotřebu materiálů (umělecké, sportovní). Obecně chybí zájmové kroužky zaměřené na rozvoj manuální zručnosti žáků základních škol. Zatímco „informační gramotnost“, vzhledem k času, který obě cílové skupiny tráví u počítače, není problémem, tak chybí spíše orientace na „manuální gramotnost“ (modelářství, kulinářství, zahradnictví apod.), což později chybí žákům při správném výběru střední školy či učiliště. Rovněž nejsou v nabídce škol takové zájmové kroužky, které by se zabývaly vzděláváním cizích jazyků nebo které by vedly žáky ke zdravému lokálnímu patriotismu (přírodovědné, historické atd.). Školy nabízejí volnočasové aktivity svým žákům centralizovaně. Ovšem ti, kteří nemají bydliště v místě školy, jsou z některých volnočasových aktivit vyloučeni.

Obecně chybí zájmové kroužky zaměřené na rozvoj manuální zručnosti žáků základních škol, vzdělávání cizích jazyků a výchova ke zdravému patriotismu v sounáležitosti s obcí a územím.

Školy nabízejí volnočasové aktivity svým žákům v místě působnosti školy|(centralizovaně) a dojíždějící žáci tak jsou z těchto aktivit částečně vyloučeni.

3. Služby pro kvalitu života

3.1 Předškolní výchova

Čím dříve se děti zapojí do procesu předškolní výchovy, tím lepších výsledků dosahují ve škole. Podle údajů získaných od obcí, zapojených do zájmového území, navštěvuje v závěru roku 2013 mateřské školky celkem 795 dětí, přitom kapacita mateřských školek v zájmovém území dosahuje pouze 652 míst. 143 dětí tedy navštěvuje školky situované v obcích za hranicemi tohoto území.

V zájmovém území jsou školky provozovány v Borotíně, Jistebnici, Nadějkově, Chotovinách, Mladé Vožici, Ratibořských Horách, Opařanech, Dražicích, Heřmaničkách a Sedlci-Prčici. Z tabulky č. 2 je patrná aktuální kapacita MŠ ve jmenovaných obcích. Nekritičtější je situace v Mladé Vožici, kapacita MŠ je zde vzhledem k aktuální demografické situaci poddimenzována a tato školka není schopna přijímat děti z okolních obcí. Rodiče tuto situaci řeší buď tak, že s dětmi zůstávají doma i po skončení rodičovské dovolené, což je pro mladé rodiny značná ekonomická zátěž (vydělává pouze jeden z rodičů), nebo umísťují děti do MŠ v jiných, než ve spádových obcích. V mnoha případech i za hranicemi Jihočeského kraje (Středočeský kraj – MŠ Miličín, Kraj Vysočina – MŠ Pacov).

Tabulka č. 2: Kapacita MŠ v zájmovém území

Obce s MŠ	Borotín	Chotoviny	Jistebnice	Mladá Vožice	Nadějkov	Ratibořské Hory	Opařany	Dražice	Heřmaničky	Sedlec-Prčice	Celkem
Počet v obci trvale přihlášených dětí navštěvujících MŠ	33	87	76	127	27	26	58	56	28	91	609
Kapacita MŠ	56	108	90	90	29	28	55	56	28	112	652
Aktuální volná kapacita MŠ	23	21	14	-37	2	2	-3	0	0	21	43

Kapacita MŠ je v současné době „baby boomu“ v zájmovém území nedostatečná, přičemž situace je kritická zejména na Mladovožicku.

3.2 Školy

V zájmovém území působí devět základních škol, které v závěru roku 2013 navštěvovalo celkem 1381 žáků. Šetřením v obcích zájmového území bylo zjištěno, že aktuální stav žáků navštěvujících základní školu je 1709. Z toho vyplývá, že 19 % žáků navštěvuje základní školu za hranicemi zájmového území (Pacov, Chýnov, Miličín, Tábor, Milevsko, Chyšky).

V následujících letech lze očekávat přesun problémů s aktuální nedostatečnou kapacitou mateřských škol na školy základní. Vzhledem k aktuálně nevyužitým kapacitám základních škol v Nadějkově, kde mohou žáci navštěvovat pouze 1. stupeň ZŠ, a v Ratibořských Horách, kde bude 2. stupeň ZŠ ve školním roce 2013/14 ukončen, lze předpokládat, že budou v rámci zájmového území pro překonání tohoto problému zajištěny dostatečné stavební kapacity, problémy budou spíše se zajištěním kvalitních pedagogů.

Výuka na základních školách není dostatečně zacílena na budoucí vstup žáků na místní trh práce, který je spíše orientován směrem k řemeslným zručnostem a manuálním dovednostem než k intelektuální práci. Vybavení škol, ve smyslu rozvoje manuální gramotnosti žáků, je nedostatečné (chybí školní dílny nebo nejsou dostatečně vybaveny, chybí kuchyňky, nebo jsou nedostatečně vedeny školní zahrady a sady atd.). Výuka jazyků není vedena na potřebné úrovni – ve výuce chybí rodilí mluvčí a praktické vzory a příklady pozdějších přínosů, které znalost světových jazyků přináší. Žáci nejsou během výuky dostatečně vedeni ke zdravému místnímu patriotismu.

Základní školy ze zájmového území se zatím nijak nezapojily do aktivit spojených s celoživotním vzděláváním dospělých a jejich potenciální prostorová kapacita je tak využívána jen částečně - tj. pro výchovu dětí.

Vlna „baby boomu“ se přenese v nejbližších letech z MŠ do ZŠ, projeví se to pravděpodobně zvýšenou poptávkou po kvalitních učitelích.

Prostorová kapacita základních škol není dostatečně využívána pro celoživotní vzdělávání místních a spádujících obyvatel.

Nejsou vytvořeny dostatečné podmínky pro podporu manuální gramotnosti, výuku cizích jazyků a zdravého místního patriotismu žáků ZŠ.

Základní školy jsou nedostatečně zapojeny do celoživotního vzdělávání dospělých. jeny do celoživotního vzdělávání dospělých.

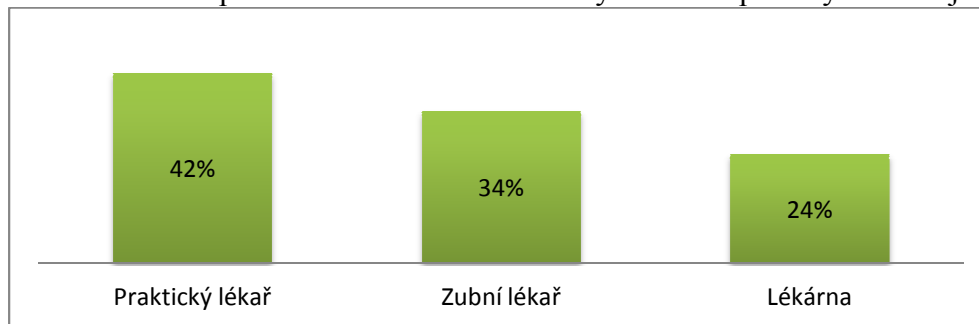
3.3 Zdravotní péče

Z provedeného šetření vyplynulo, že v území ordinují praktičtí lékaři ve třinácti obcích, zubní lékaři v sedmi obcích a gynekolog pouze ve čtyřech obcích zapojených do zájmového území. Léky lze zakoupit na pěti místech (Sedlec-Prčice, Borotín, Chotoviny, Chotoviny-Červené Zahorí, Mladá Vožice).

Středisko záchranné služby bylo opět zřízeno v Mladé Vožici, čímž se významně zvýšila dostupnost první zdravotnické pomoci pro obyvatele obcí zájmového území, kteří žijí ve vzdálenosti 30 a více km od táborské nemocnice.

Dostupnost základních zdravotnických služeb pro obyvatele zájmového území, aniž by za těmito službami museli dojíždět, je uvedeno v grafu č. 2 – 42 % obyvatel nemusí dojíždět k praktickému lékaři, 34 % k zubaři a 24 % obyvatel si může zakoupit léky v místě svého bydliště. Vzhledem k velkému podílu zejména starších obyvatel, kteří zdravotnické služby pravidelně potřebují, není tento stav příliš uspokojivý.

Graf č. 2: Dostupnost základních zdravotnických služeb pro obyvatele zájmového území

Zdroj: vlastní šetření, 2013-2014

Podle dat získaných z ČSÚ, se v zájmovém území nachází samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) pro děti a dorost pouze ve třech obcích a to v Mladé Vožici, Chotovinách a Sedlec-Prčici. Odborný léčebný ústav je pouze v Opařanech a léčebna pro dlouhodobě nemocné v obci Sedlec-Prčice.

Více než 55 % obyvatel z obcí zapojených do zájmového území musí za svým lékařem a zubařem dojíždět.

V území je nedostatečně zajištěna distribuce léků, téměř 75 % obyvatel musí pro léky dojíždět.

Dětský lékař se nachází pouze ve 3 obcích zájmového území.

3.4 Sociální péče

Z šetření provedeného v obcích zájmového území vyplynulo, že pokrytí tohoto území nabídkou služeb pečovatelského charakteru, případně dalších služeb, které by ulehčily život seniorům, je nerovnoměrné. Dům s pečovatelskou službou se nachází v obci Jistebnice (kapacita 19 bytů), Mladá Vožice (34 bytů), Nadějkov (12 bytů) a na území středočeského kraje v Heřmaničkách (10 bytů) a Sedlec-Prčici (19 bytů). Senioři ostatních obcí využívají domů pro seniory například v Táboře, Bechyni, Tučapech, Sepekově, Chýnově, Počátkách, Budislavy, Proseči, Vlašimi, Milevsku, Pacově, Vojtkově, Jankově a Voticích. Možnost využívat nabídku pečovatelských služeb mají senioři v Bělči, Borotíně, Bradáčově, Hlasivě, Chotovinách, Jedlanech, Jistebnici, Mladé Vožici, Nadějkově, Pojbukách, Rodný, Řemíčově, Smilových Horách, Sudoměřicích u Tábora, Vilicích, Vodcích, Zadní Stříteži, Meziříčí, Svrabově, Radimovicích, Drhovicích, Opařanech, Dražicích, Radkově a pečovatelská služba na území středočeského kraje se nachází v Heřmaničkách a Sedlec-Prčici. Tyto služby na našem území zajišťuje město Mladá Vožice, Tábor, Jistebnice, Sedlec-Prčice, Pečovatelská služba Jiřina Krätzerová, Sociální služby města Milevska, DPS Nadějkov, Charita Pacov a Domácí péče TEREZA. V některých obcích poskytují asistenční a pečovatelské služby soukromé osoby (Borotín, Sudoměřice u T., Chotoviny). Zřejmě nejvíce tyto služby pro seniory chybí na Dolnohořicku a Ratibořskohorsku. Pečovatelskými službami také není pokryto souvislé území zahrnující obce Šebířov – Slapsko – Oldřichov – Nová Ves u Ml. Vožice – Nemyšl a ve Středočeském kraji Smilkov – Červený Újezd – Mezno – Střezimíř - Ješetice.

Z provedeného šetření názorů seniorů z obcí zájmového území vyplynulo, že služby, které by jim mohly usnadnit život, příliš nevyužívají. Nejméně jsou z uvedených služeb využívány: asistenční služby (80,2 %), pečovatelské služby (76,5 %) a dovoz obědů (64,3 %), masáže (51,0 %) a pedikúra/manikúra (49,5 %). Jedná se tedy ze strany seniorů o vnímání těchto „služeb pro seniory“ spíše o jakýsi komfort či nadstandard, který si při výši svých důchodu nemohou dovolit. Více než 77 % seniorů v rámci zmíněného šetření uvedlo, že jim „asistenční a pečovatelské služby“ v podstatě zajišťuje jejich rodina.

Zájmové území je nerovnoměrně pokryto nabídkou služeb pro seniory.

Senioři (zřejmě z finančních důvodů) nevyužívají stávající služby, které by jim mohly usnadnit život.

5.2.5 Sport a kultura

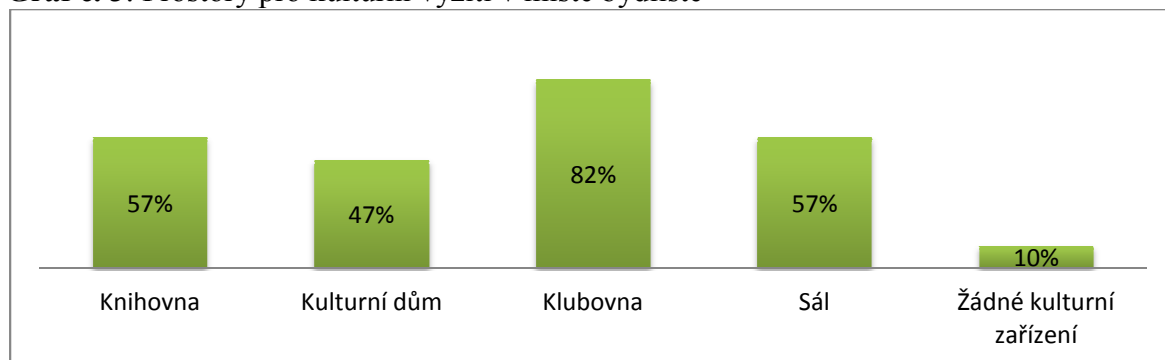
Dostupnost zařízení, které poskytují kulturní vyžití (knihovny), a/nebo kterých lze využít k pořádání kulturních aktivit a akcí, je uvedeno v grafu č. 3 – 57 % obyvatel může přímo v místě svého bydliště využít nabídku místní knihovny, 47 % má k dispozici kulturní dům, 82 % klubovnu a 57 % sál v budově místního pohostinství. Žádné zařízení pro kulturní vyžití nemá v místě svého bydliště jen 10 % obyvatel zájmového území.

Na našem území je pouze 5 profesionálních knihoven (tzn. knihovny s profesionálním pracovníkem) a to v Mladé Vožici, Chotovínách, Nadějkově, Opařanech a Jistebnici. Neprofesionálních knihoven je 34. Od roku 2000 se počet čtenářů v knihovnách velmi snižuje. Je zajímavostí, že v některých obcích – např. Heřmaničky, Smilkov, Borotín, Dolní Hořice-Pořín, Nemyšl a Opařany se počet čtenářů zvyšuje a v některých obcích jako v Dolních Hořicích, Chotovínách a Jedlanech dokonce rapidně.

Vhodné prostory samotné jsou pouhým technickým zázemím pro pořádání kulturních akcí a aktivit. Akce a aktivity samotné produkují aktivní obyvatelé – dobrovolníci – členové zájmových spolků. Hlavními organizátory tradičních i netradičních kulturních akcí a lidových veselí, posezení, zábav či plesů v obcích jsou spolky hasičů, myslivců a obce samotné. Profesionální organizátory a aktéry kulturního života nemá území k dispozici.

Slavné tradice ochotnických spolků se zachovaly v Jistebnici, Božejovicích a Nadějkově a nadšenci se ji snaží probudit v Bělči a v Mladé Vožici, kde začal působit Amatérský divadelní soubor Voživot. Ve Středočeském kraji působí ochotnický spolek v Červeném Újezdě. Kromě Památníku Mladovožicka, Výstavní síň Richarda Laudy v Jistebnici a Ateliéru Prčice nemá zájmové území žádné jiné galerie a muzea.

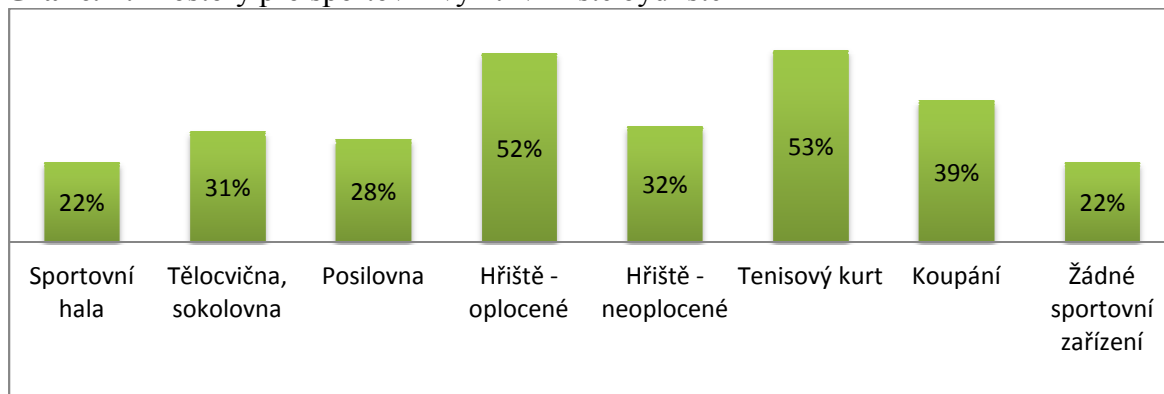
Graf č. 3: Prostory pro kulturní vyžití v místě bydliště

Zdroj: vlastní šetření, 2013-2014

Prostory pro sportovní vyžití, ať už venkovní nebo vnitřní, nemá k dispozici v místě svého bydliště 22 % obyvatel obcí zapojených do zájmového území. Jak je patrné z grafu č. 4 může v místě svého bydliště využívat sportovní halu 22 % obyvatel, sokolovnu nebo tělocvičnu při základní škole 31 %, posilovnu 28 %, sportovní hřiště s oplocením 52% a bez oplocení 32 %, tenisový kurt 53 % a koupání má k dispozici 39 % obyvatel zájmového území.

Graf č. 4: Prostory pro sportovní vyžití v místě bydliště

Zdroj: vlastní šetření, 2013

Díky členité krajině jsou v zájmovém území vhodné podmínky pro provozování rekreační cyklistiky. OS MAS Krajina srdce podporuje rozvoj podmínek pro cyklistiku na svém území – každoročně organizuje ve spolupráci s převážnou většinou členských obcí cykloturistickou soutěž Zlatá šlapka a udržuje informační terénní a webovou (www.kolem.cz) podporu rekreačních cykloturistických okruhů – Blatnické okruhy, Stříbrná osmička, Kolem Chýnovské jeskyně, Kolem hradu Šelmbek, cyklostezky přírodou Českého Meránu a Zelené stezky Greenways Čertovo Břemeno (Tyto zelené stezky/Greenways jsou trasy, komunikace nebo přírodní koridory, využívané v souladu s jejich ekologickou funkcí a potenciálem pro sport, turistiku a rekreaci. Přinášejí užitek v oblasti ochrany přírody a kulturního dědictví, zlepšují možnosti pro dopravu, rekreaci a turistiku, jsou výzvou k zdravějšímu životnímu stylu a udržitelnému využívání místních zdrojů.). V Jistebnici a v Mladé Vožici aktivně působí cyklistické spolky.

Zájmové území nabízí, pokud jsou příznivé sněhové podmínky, na Jistebnicku a na Holých vrších upravené trasy pro běh na lyžích.

Hlavními organizátory kulturních a sportovních akcí v obcích zapojených do zájmového území jsou spolky – dobrovolníci-členové spolků jsou hlavními hybateli místního společenského života.

Kromě majoritních spolků (hasiči, myslivci, sportovci) je nezbytné podporovat i menšinové spolky (ochotnické, církevní, chovatelské, zahrádkářské atd.) a dbát o to, aby se zvýšila účast žen, dětí a mládeže na zapojování do spolkových aktivit.

V obcích zájmového území je nedostatek prostor pro pořádání výstav a expozic.

Prostory pro sportovní vyžití nemá k dispozici v místě svého bydliště 22 % obyvatel obcí zapojených do zájmového území.

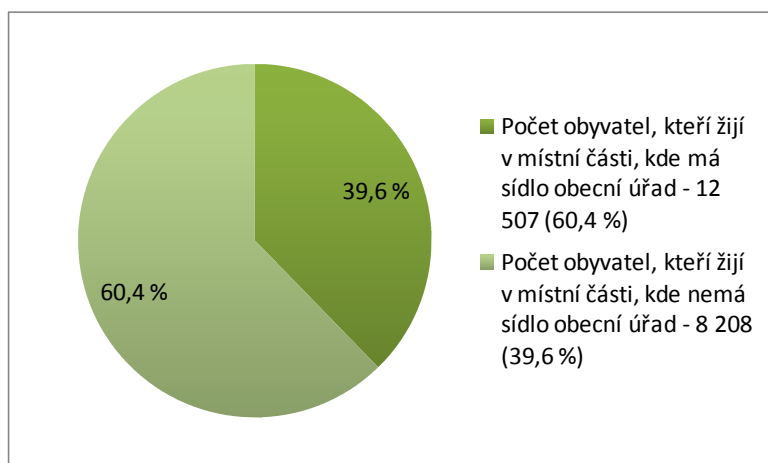
Členitá krajina zájmového území je vhodná pro rekreační cyklistiku a v zimě pro běh na lyžích.

5.3 Institucionální kapacita území

Zájmové území je spojeno z malých a velkých obcí. Obcí, ve kterých žije méně než 200 obyvatel je 25, obcí, ve kterých žije 201 až 500 obyvatel je 10, a obcí, které mají více než 501 obyvatel je 11. Podle grafu č. 5 žije v těch místních částech obcí, ve kterých má sídlo obecní úřad, 60,4 % obyvatel zájmového území, což je dáno právě vysokým počtem malých obcí zapojených do tohoto území.

Pokud by došlo z jakýchkoliv příčin k připojení malých obcí (do 500 obyvatel) k obcím větším (nad 501 obyvatel), došlo by ke zvýšení podílu obyvatel, kteří nemají OÚ v místě svého bydliště ze současných 39,6 % na 56 %. Obyvatelé malých obcí by ztratili přímý vliv na rozvoj území svých obcí, což by ve svém důsledku vedlo k dalšímu vyliďňování malých sídel.

Graf č. 5: Možnosti bezprostředního kontaktu obyvatel obcí s OÚ

V současné době působí v obcích zapojených do zájmového území 14 uvolněných a 32 neuvolněných starostů. Neuvolnění starostové vykonávají svůj mandát „při práci“, tj. ve svém volném čase. Takto řízené obce nejsou nijak osvobozeny od povinností, které vycházejí z legislativních nařízení o správě obce. Mezi možnosti, které povedou ke zkvalitnění výkonu obecní samosprávy, patří, vedle průběžného vzdělávání zástupců obcí, poradenské činnosti, také cílevědomé budování smysluplné spolupráce malých a velkých obcí zapojených do zájmového území.

Rušení malých obcí by potenciálně snížilo zájem těchto obcí o rozvoj zájmového území.

Je nezbytné vytvářet takové podmínky (poradenství, vzdělávání atd.), které povedou ke zkvalitnění výkonu obecních samospráv.

Je nutné cílevědomě budovat smysluplnou spolupráci malých a velkých obcí zapojených do zájmového území.